

(Beslutningsforslag nr. B 13. Fremsat 11/10 77 i betænkning fra retsudvalget. Første behandling 1/11 77).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Forslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Forslaget til folketingsbeslutning vedtoges med 118 stemmer mod 21.

Formanden:

Der vil nu blive givet folketingets ombudsmand meddelelse om denne vedtagelse.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af:

Forslag til lov om regler for organisationers og foreningers bidrag til politisk virksomhed [af Voigt (FP) m. fl.].

(Lovforslag nr. L 19. Fremsat 6/10 77).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 6 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

6) Første behandling af:

Forslag til lov om regler for organisationers og foreningers bidrag til politiske partier [af Ib Christensen (DR) m. fl.].

(Lovforslag nr. L 78. Fremsat 1/11 77).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Auken):

Af de to foreliggende lovforslag, der er til behandling her i dag, er det ene fremsat af fremskridtpartiet og har til formål at hindre, at nogen forpligtes til gennem medlemskab af en faglig organisation eller erhvervssammenslutning at yde økonomisk bidrag til politiske formål, som den enkelte ikke ønsker at støtte. Hvis en interesseorganisation ønsker at yde økonomiske bidrag til politiske formål, skal dette efter forslaget ske gennem

en særlig fond, hvortil bidrag kun kan ydes frivilligt af det enkelte medlem.

Jeg er ikke i tvivl om, at denne beskrivelse af fremskridtpartiets forslag kan forekomme tingets medlemmer bekendt. Det er nemlig ordret, hvad der er blevet sagt fra denne talerstol af min forgænger i embedet i foråret 1977, da fremskridtpartiet fremsatte et tilsvarende forslag, og det er med få omskrivninger tidligere blevet sagt af yderligere én arbejdsminister og to justitsministre. Det hænger simpelt hen sammen med, at det nu er ottende gang, der her i tinget inden for et kort åremål fremsættes lovforslag om regler for organisationers og foreningers bidrag til politisk virksomhed, et lovforslag, der, med den ene forskel, at det drejede sig om bidrag til partipolitisk virksomhed, ved tredje behandling i maj sidste år blev forkastet af et klart flertal af tingets medlemmer. Vi skal altså tage stilling til et forslag, som vi for mindre end et halvt år siden forkastede her i folketinget. Men rækken af lovforslag og gentagelser om dette emne er ikke slut endnu.

Det andet af de foreliggende lovforslag, der for et par dage siden er fremsat af retsforbundet, er nemlig også et forslag om begrænsning af organisationers og foreningers ret til at yde bidrag til politiske formål; det er dog i dette lovforslag indsnævret til kun at omfatte bidrag til politiske partier. Retsforbundets forslag adskiller sig videre fra fremskridtpartiets ved at indeholde en bestemmelse, der gør fritagelsen for at yde bidrag til politiske partier betinget af en positiv handling fra medlemmets side.

Der har været ført lange debatter her i tinget om lovforslag af den foreliggende art, men siden fremskridtpartiet har følt det vigtigt at genfremsætte sit lovforslag uændret og retsforbundet, om end i modificeret og mindre indgribende form, at genfremsætte et lovforslag, som partiet sidst fremsatte i 1974, vil jeg ganske kort slå følgende fast:

Efter vores opfattelse er disse forslag, selv om retsforbundets forslag selvfølgelig ikke er helt så vidtgående som fremskridtpartiets, et anslag mod den ret, som foreninger og interesseorganisationer, herunder også arbejder- og arbejdsgiverorganisationer, har til på demokratisk vis og, i hvert fald for lønmodtagerorganisationernes vedkommende, i fuld offentlighed selv og uden indblanding fra

[Arbejdsministeren]

lovgivningsmagts side at træffe beslutninger om, hvilke formål de pågældende organisationer eller foreninger ønsker at støtte.

Det er efter vores opfattelse en naturlig konsekvens af en demokratisk samfundsform, at faglige organisationer varetager medlemmernes interesser ved at søge at øve indflydelse på den politiske meningsdannelse, hvad enten det sker i konkrete sager eller gennem nærmere tilknytning til et bestemt parti. Der er da også gennem årene her i landet opbygget et nært samarbejde mellem de faglige organisationer og de politiske partier, og det er derfor en ganske naturlig del af disse organisationers virksomhed at yde bidrag til politisk arbejde af forskellig art. Det gælder, hvad enten støtten ydes til politiske foreninger, eller det gælder udgivelse af en presse eller støtte til udgivelse af en presse med et bestemt politisk grundsyn, eller det drejer sig om støtte til politiske partier.

De faglige organisationers ret til selv at bestemme over anvendelsen af deres midler er således efter regeringens opfattelse af så fundamental karakter i et demokratisk land, at der ikke ved lovgivning bør ske indskrænkninger heri.

I tilknytning hertil vil jeg til slut, selv om jeg også på dette punkt – men det er jo svært at finde nye argumenter frem – kommer til at gentage mine forgængere i tidligere debatter, som vi altså som bekendt har haft mange af, tillade mig, som de har gjort det tidligere, at citere en ILO-konvention, nemlig konvention nr. 87 af 1948 om foreningsfrihed og beskyttelse af retten til at organisere sig, som Danmark med meget bred tilslutning her i folketinget har ratificeret. Det hedder i denne konvention nr. 87 i artikel 3 – jeg citerer:

»Arbejder- og arbejdsgiverorganisationer er berettiget til selv at udarbejde deres love og bestemmelser, til i fuld frihed at vælge deres repræsentanter, til at ordne deres administration og virksomhed samt til at udforme deres programmer.

De offentlige myndigheder skal afholde sig fra enhver indblanding, som kan begrænse denne ret, eller som kan hæmme organisationerne i deres lovlige udøvelse heraf.«

Denne konvention bestemmer endvidere i artikel 8, at arbejdere og arbejdsgivere samt deres organisationer i lighed med andre personer eller sammenslutninger ved udøvelsen af de i konventionen hjemlede rettigheder

skal respektere den nationale lovgivning, men det hedder videre i samme artikel, stk. 2 – og jeg citerer endnu en gang:

»Den nationale lovgivning må ikke svække de ved nærværende konvention hjemlede garantier og ej heller anvendes på en sådan måde, at de omhandlede garantier forringes.«

Jeg mener, at dette gør det helt klart, at lovgivningsmagten må være meget forsigtig, meget tilbageholdende, med at gribe ind i organisationernes forhold, og jeg skal derfor i lighed med mange gange tidligere på regeringens vegne afvise begge de foreliggende lovforslag.

Erling Dinesen (S):

Jeg skal ikke bruge mange ord på disse to gamle travere eller kæphest, som for længst er skamredet, og det kommer næppe som nogen overraskelse, at jeg kan erklære mig i ét og alt enig med arbejdsministeren. Jeg har selv adskillige gange tidligere afvist tilsvarende forslag, både fordi de indeholder helt uberegtigede overgreb over for dansk fagbevægelse, og fordi der i virkeligheden, som det har været nævnt, er tale om et angreb på de demokratiske rettigheder, som også her i landet er sikret enhver lovligt oprettet organisation. De foreslåede indgreb vil derfor også være i strid med den ILO-konvention, som arbejdsministeren omtalte, en konvention, som dette folketing tidligere har ratificeret.

Så forstår jeg i øvrigt ikke, at man fremturer med disse forslag, som tidligere er blevet forkastet af et klart flertal af folketingets medlemmer; sidste gang var i maj måned dette år. Som nævnt er det ottende gang, sådanne forslag fremsættes, og de bliver ærlig talt hverken bedre eller mere rimelige af den grund. Forslagene er og bliver organisationsfjendske og udemokratiske, og vi må som tidligere afvise dem.

Johan Philipsen (V):

Må jeg kort henvise til det, der blev sagt fra venstres side den 17. maj 1977, og i øvrigt til, hvad der er sagt tidligere. Jeg skal kun gentage, at venstre stadig er modstander af, at et flertal kan tvinge et mindretal til at betale bidrag til ting, det er imod, under den udtrykkelige forudsætning, at medlemskabet er tvungent. Hvis det var sådan, at medlem-

[Johan Philippsen]

skabet var frivilligt, ville vi indtage en helt anden stilling.

Og så vil jeg kun føje til, at retsforbundets forslag er jo bedre end fremskridtspartiets, det viste det udvalgsarbejde, vi havde sidst, og de spørgsmål og svar, vi fik fra ministerens side.

Så har jeg en enkelt kommentar til udtalelsen om det demokratiske fra ministerens og fra hr. Erling Dinesens side. Når I så stærkt fremhæver ILO-konventionen, er jeg jo nødt til at minde jer om, at England, der i mange år har haft en lovgivning af lignende art som her foreslået, også har tiltrådt den konvention, og så kan jeg ikke helt forstå, at det i øvrigt så mægtige socialdemokrati absolut har behov for at få nogle penge betalt af folk, som er imod det.

Med hensyn til det demokratiske har vi jo en årelang erfaring for, at vedrørende andelselskaber, som efter min opfattelse er en af de ting, der har været fødselsbørn for demokratiet i dette land, er det i en lang række domme fastslået, at når man går ud over det, der er de oprindelige vedtægter, giver det medlemmerne ret til at udtræde. Men der er jo ingen ret til at udtræde af fagforeningerne.

Der er vel ingen grund til at knytte flere bemærkninger til disse forslag i øjeblikket, men jeg har altså taget en vis afstand fra at ride den demokratiske hest stærkere, end den kan holde til.

Grethe Fenger Møller (KF):

Egentlig synes jeg, det er ret fantastisk, at fremskridtspartiet og retsforbundet har genfremsat to næsten identiske forslag, når man tager i betragtning, hvor mange gange tidligere dette ting klart har afvist forslag af lignende art, og at det ikke er mere end et halvt år siden, at tinget med et meget klart flertal stemte imod disse forslag.

Jeg tror ikke, at debatten i dag vil bringe nye elementer ind i denne sag, som vil kunne få de partier, herunder mit eget, der gang på gang har afvist dette forslag eller forslag af lignende art, til at ændre deres opfattelse. Vi mener fortsat ikke, at disse forslag har et sådant indhold, at de sikrer organisationsfriheden her i landet. Men jeg skal i øvrigt nøjes med at henvise til de indvendinger, som den konservative ordfører tidligere har fremsat

mod disse forslag eller forslag af næsten identisk art.

Lindinger (CD):

Centrum-demokraterne vil gerne medvirke til at spare tingets tid, og derfor skal jeg meget kort sige, at vi ikke føler, at disse lovforslag, som er fremsat så mange gange tidligere, og hvor man på forhånd må kende resultatet, er noget at blive ved at bruge folketingets tid på.

Det vil nok være sådan, at der, når den slags ting kommer frem fra tid til anden, kun tænkes i én retning, og det er måske på det, man kalder fagbevægelsen, men det har også sigte mod andre interesseorganisationer, arbejdsgiverorganisationer o. lign., og jeg tror ikke, det er muligt, at et lovforslag af den art kan nyde fremme. Jeg tror, det må overdrages til det enkelte medlem i interesseorganisationerne at tage op med sin organisation, om han vil være med til under en eller anden form at deltage i støtte af politisk virksomhed.

Hele dette spørgsmål har også sigte mod pressen, og vi kan ikke på grundlag af disse forslag forvente, at nogen tager anstød af noget, som internationalt efterhånden er anerkendt, så vi kan ikke fra centrumdemokraternes side medvirke til disse forslags gennemførelse.

Ole Henriksen (SF):

De to lovforslag, som ligger her, er stort set identiske, og det er tidligere fremsatte forslag. Vi er i socialistisk folkeparti principielt enige i, at medlemmerne, uanset hvilken organisation det drejer sig om, ikke skal være økonomisk malkekvæg for politiske partier, og vi vil da godt gentage, at årsagen efter vores mening til, at det kan lade sig gøre, er, til trods for at man heroppefra hævder, at det er demokratiske organisationer, at opbygningen i fagbevægelsen og formentlig også i Dansk Arbejdsgiverforening ikke er så demokratisk, at medlemmerne får den maksimale demokratiske indflydelse. Jeg tænker på opbygningen med kompetente forsamlinger, som gør, at medlemmerne pantsætter deres politiske handlefrihed til højereliggende kompetente organer. Det er vi modstandere af. Vi vil gerne have, at demokratiet, beslutningsprocessen, kommer til at fungere sådan,

[Ole Henriksen]

at det enkelte medlem får indflydelse også på dette område. Det primære for os i denne sag er, at det bliver disse medlemmer, som kommer til at træffe afgørelsen, og ikke folketinget. Det er sådan set den afgørende forskel på forslagsstillernes forslag her og så den betragtning, som SF anlægger.

Vi ønsker at få demokratiet i fagbevægelsen og i andre organisationer til at brede sig, således at medlemmerne kan tage stilling til tingene på en mere reel måde, end de gør i øjeblikket, og det vil vi godt arbejde for inden for fagbevægelsen, men vi ønsker altså ikke, at folketinget blander sig i denne sag.

Så kan man vel endelig sige, at hvis forslag som disse to blev vedtaget, kunne man være helt sikker på, at midlerne ville begynde at flyde ad helt andre kanaler til nøjagtig de samme partier, som i dag bliver fodret med midler i valgkampe og med anden form for støtte. Man kunne nævne de støtteannoncer, som vi ser en hel række af, når der er valgkamp. Disse støtteannoncer, som indrykkes af private virksomheder, og som er fradragsberettigede, betales jo også af midler, der sådan set tilgår f. eks. Arbejdsgiverforeningen. Der er ingen tvivl om, at hvis disse lovforslag gennemføres, vil det primært være rettet mod fagbevægelsen, mens jeg er helt overbevist om, at f. eks. Arbejdsgiverforeningen ville have betydelig større muligheder for at kanalisere pengene ind igennem andre kanaler til det formål, som de mener at de vil tjene.

Det er altså vores principielle holdning til dette her. Vi mener, det er medlemmernes sag, uanset hvilken organisation det drejer sig om, at løse disse problemer.

Jørgen Jensen (DKP):

Kommunisterne kan heller ikke støtte disse to forslag, og jeg kan henvise til de bemærkninger, jeg kom med for knap et halvt år siden her i tinget om et lignende forslag. Jeg skal blot fremholde derfra, at det vil være en indblanding i organisationernes beslutningsfrihed, og det vil i sin virkning ensidigt ramme fagbevægelsen; det er der allerede sagt noget om. Derfor kan vi ikke støtte det.

Jeg vil godt understrege, også fra hvad jeg sagde for 6 måneder siden, at hvis der er forhold, der skal rettes i fagbevægelsen i den forbindelse, hører det hjemme i fagbevægelsen.

Vi er også af den opfattelse, at formen for beslutningsprocessen i fagbevægelsen kan og skal diskuteres i fagbevægelsen.

Så vil jeg godt sige, når man taler om støtte til presse og politiske aktiviteter, at fagbevægelsens virke er i det hele taget politisk, og med de stadige politiske indgreb over for fagbevægelsen er det nødvendigt i allerhøjeste grad, at fagbevægelsen har et politisk ansigt og også en politisk påvirkningsmulighed.

Janne Normann (RV):

Der er her tale om genfremsættelse af forslag, der har været til behandling tidligere, og vi har i det radikale venstre stor sympati for den tanke, at ingen skal tvinges til alene i kraft af et nødvendigt medlemskab af en faglig forening eller en organisation at betale bidrag til politiske formål, som man ikke selv ønsker at bidrage til.

Men vi tror ikke på, at fremskridtspartiets forslag angriber problemet på den rette måde. Det beskæftiger sig overhovedet ikke med den side af problemet, der vedrører selskabers bidrag til politisk virksomhed, selv om problemet her er fuldstændig det samme. Skal en aktionær f. eks. finde sig i, at det selskab, han er medejer af, beslutter at yde støtte til politiske formål? Skal den enkelte aktionær ikke nyde samme beskyttelse som lønmodtageren?

Så længe den side af problemet ikke er med i forslaget, rammer det i praksis kun den ene side, nemlig fagbevægelsens bidrag til arbejderpartierne, og derfor kan det radikale venstre ikke støtte forslaget.

Det vigtigste første skridt til bedring af forholdene på dette område vil være af foreskrive regnskabspligt for politiske partier. Vigtigere end at forbyde bidrag til politiske partier er det at sikre, at vælgerne har mulighed for nøje at sætte sig ind i, hvem der yder penge til et partis politiske virksomhed. Det er her, man skal sætte ind i første omgang.

Retsforbundets forslag behandler ikke kun spørgsmålet om tvangsbidrag til politisk virksomhed, men går i bemærkningerne ind for, at der også må udformes regler vedrørende aktieselskabers bidrag, og at der må ske en ændring af valgloven, således at opstillingsberettigede partier forpligtes til at offentliggøre deres regnskaber. Retsforbundet skal have ros for at have taget disse forhold med i

[Janne Normann]

betragtning, og vi må søge at udmønte dem i praktiske lovregler.

Både af denne grund, og fordi retsforbundets forslag forudsætter en aktiv handling for at blive fritaget for bidragspligt, er retsforbundets forslag langt mere efter det radikale venstres smag end fremskridtspartiets.

Vi vil sammen med retsforbundet arbejde for, at disse problemer kan blive løst. Hvis det sker, har vi taget et væsentligt skridt fremad. Vi er altså enige med retsforbundet i det, der er fremlagt, og enige med retsforbundet om, at lovgivningen må suppleres.

Honoré (KrF):

Kristeligt folkepartis samfundsopfattelse forudsætter, at der i et moderne samfund er organisationer både fra arbejdsgiverside og fra lønmodtagerside, som kan forhandle, og hvis forhandlingsresultater kan skabe den nødvendige fred på arbejdsmarkedet.

Men et andet princip for os er, at der må være en personlig frihed også på arbejdsmarkedet. Medlemskabet af en interesseorganisation bør efter vores opfattelse af samfundet og mennesket være en frivillig sag. Det bør være frivilligt, hvorvidt man overhovedet vil være medlem af en interesseorganisation, og det bør, hvis man ønsker at være medlem af en interesseorganisation, være frit, hvilken interesseorganisation man ønsker at tiltræde. Der bør f. eks. være valgmulighed mellem socialistiske og kristelige interesseorganisationer, f. eks. Kristelig Fagforening.

Derfor er vi modstandere af de såkaldte eksklusivaftaler. Denne opfattelse deler vi med en lønmodtagerbevægelse, der betegner sig som Fagligt Fællesskab for kristent Demokrati.

Hvis den enkelte lønmodtager stod frit over for, om han eller hun ønsker at blive medlem af en fagforening eller at være medlem af en fagforening, og stod frit i valget mellem fagforeninger, ja, så var der ikke baggrund for de lovforslag, vi har til behandling i dag fra henholdsvis fremskridtspartiets og retsforbundets side. Men så længe der ikke hersker denne valgfrihed, er der baggrund for lovforslag af denne art.

Socialdemokratiets forsvar for organisationernes ret – og her tænker socialdemokraterne selvfølgelig på fagbevægelsens ret – til undertrykkelse og økonomisk udnyttelse af

den enkelte lønmodtager er simpelt hen ynkeligt. Er socialdemokratiet i grunden ikke inhabilt i betragtning af, at når socialdemokraterne forsvarer de nuværende forhold, så forsvarer de i grunden, at socialdemokratiet kan få tvangsudskrevne midler i partikassen? Det er i og for sig bare for at sikre egne finansieringskilder, at man slår så meget på internationale konventioner osv., konventioner, der ikke forhindrer, at der i Storbritannien eksisterer en ordening som den, der er nævnt af forslagsstillerne.

Kurt Hansen (VS):

Vi har også ved alle de lejligheder, hvor forslag af denne karakter har været oppe til debat i folketingsalen, udtrykt, at vi er principielt modstandere af, at man forsøger at lave de former for indgreb, der her lægges op til. Vi har endvidere nævnt ved de lejligheder – det vil jeg godt gentage her – at vi er bestemt modstandere af, at de store fagforbund hen over hovedet på deres medlemmer via deres hovedbestyrelse kan sidde og bevilge socialdemokratiet kæmpemæssige summer; det ser vi ved hver eneste valgkamp.

Vi er af den opfattelse, at skal der gives støtte til de forskellige politiske partier fra fagbevægelsens side, så må det være noget, medlemmerne afgør på deres fagforenings generalforsamlinger og ikke andre steder. Men det betyder bestemt ikke, at vi bare kunne tænke den tanke at gå ind i disse forslag på at splitte fagbevægelsens medlemmer og gøre fagbevægelsen endnu mere tandløs, end tilfældet faktisk er i dag.

Fremskridtspartiets lovforslag går jo i al sin enkelhed ud på, at det skal være mange forskellige former for politiske aktiviteter, der skal stoppes; det kan være lokale fagforeningsblade, det kan være noget med at give støtte til arbejdskampe, det kan være noget med at give støtte til frihedsbevægelser, og der kan tænkes mange andre ting.

Retsforbundets forslag er ikke nær så vidtgående, da det kun ligesom retter sig ind omkring de politiske partier. Men dér må jeg igen sige, at det kan vi ikke acceptere. Vi er principielt tilhængere af, at fagbevægelsens medlemmer kan handle kollektivt og på deres faglige generalforsamlinger suverænt afgøre, hvem der skal have den ene form for støtte eller den anden. Det var også meget

[Kurt Hansen]

tydeligt i hr. Honorés indlæg her, at man kunne bruge dette som et brækjern, som en løftestang, for at fjerne den kollektive solidaritet fra fagbevægelsen.

Nu understregede hr. Honoré, at der var brug for sådanne forslag som disse, så længe der fandt en individuel undertrykkelse af medlemmerne sted. Det er ganske tydeligt, hvad hr. Honoré og kristeligt folkeparti vil ved at arbejde med at fremme sådanne forslag. De vil splitte fagbevægelsens medlemmer, gøre dem til individuelle personer og fjerne det kollektive grundlag, som er det eneste grundlag, hvorpå der kan skabes reelle resultater. Kristelig Fagforening m. v. er kun et enestående forsøg på at fjerne grundlaget for en enhedsfagbevægelse.

Man har tit søgt at skabe tvivl om, hvorvidt VS går ind for en enhedsfagbevægelse. Jeg må sige ganske kategorisk, at det gør vi. Vi ønsker ikke at få den splittet op. Alle de her kristelige elementer, som man kan gå og dyrke, kan man netop dyrke individuelt; men så gør det søndag formiddag, eller hvornår kirken i øvrigt har åbent!

Formanden:

Ordføreren for forslagsstillerne til lovforslag nr. L 19, hr. Voigt, har ordet.

Voigt (FP):

Jeg skal takke de ordførere, der var positive over for dels vores forslag, dels retsforbundets, som er meget nært beslægtet med det af os fremsatte forslag.

Arbejdsministeren og fru Grethe Fenger Møller sagde, at det var utroligt, at man nu skulle behandle et forslag, som man for mindre end et halvt år siden havde forkastet. Dertil vil jeg da godt sige, at det ikke er korrekt, idet der er en forskel mellem den førstebehandling her i tinget, vi havde den 17. maj, i foråret, og så en forkastelse af forslaget. Det var kun en førstebehandling, vi havde her for mindre end et halvt år siden.

Så hørte vi de sædvanlige brave ord fra hr. Erling Dinesen, som talte om en skamret hest. Nu kan det altid diskuteres, hvem det er, der skamrider hestene her i landet. Hr. Erling Dinesen forstod heller ikke, at vi blev ved med at fremture med disse forslag. Nu kan der skrives lange romaner om, hvad socialdemokrater ikke forstår, men det er

således, at når titlen på en grammofonplade er rigtig, så skal den spilles tit, for på et eller andet tidspunkt skal melodien nok sive ind, også hos hr. Erling Dinesen, tror jeg.

Hr. Erling Dinesen talte om de sædvanlige demokratiske rettigheder, som vi her forsøgte at undertrykke. Det er ukorrekt, for det, vi ønsker med dette forslag, er netop, at mennesker – og der er gud ske lov mange arbejdere, der har stemt på fremskridtspartiet – ikke gennem tvang skal være med til at støtte hr. Erling Dinesens parti og andre socialistiske partier. Det synes vi er en dårlig idé.

Hr. Ole Henriksen sagde, at hvis disse forslag blev vedtaget, ville det nok medføre, at der kom penge til partierne ad andre kanaler. Heri har hr. Ole Henriksen fuldstændig ret, og vi mener også, at det vil være en god idé, at der bliver ydet støtte til politiske partier og andre organisationer, men det skal være på frivillighedens basis. Vi synes, det er en god ting at støtte et politisk arbejde og et politisk parti; man skal bare selv slæbe tegnebogen op af lommen. Det er ikke noget, man skal tvinges til igennem et fagforeningskontingent, fordi man nu engang er tvunget til at være medlem af en fagforening for at få lov til at arbejde her i Danmark.

Fru Janne Normann talte om aktieselskaber. Der er muligvis et problem, vi skal se på under udvalgsarbejdet, men det er min opfattelse, at det er ganske få aktieselskaber, hvor man ved tvang er indlagt til at bidrage til politiske partier. Jeg er helt enig med fru Janne Normann i, at de politiske partier skulle offentliggøre deres regnskaber. Det ville være en god ting. Lige fra sin start og sin fødsel har fremskridtspartiet jo fremlagt sine regnskaber. Enhver kan få adgang til vores regnskaber, og det synes vi også at andre partier skulle lukke op for.

Fru Janne Normann sluttede med at sige, at hun gerne ville arbejde sammen med retsforbundet om disse ting. Jeg kan tilslutte mig disse bemærkninger og sige, at vi også gerne vil arbejde sammen med retsforbundet. Vi vil endda gå så vidt, at vi også gerne vil arbejde sammen med fru Janne Normanns parti, idet vi finder, at denne sag er så vigtig, at det gælder om at samle alle de samarbejdsvillige kræfter, der findes i dette ting, således at man netop kan imødegå de urigtige postulater, som hr. Erling Dinesen fremkom med.

[Formanden]

Formanden:

Ordføreren for forslagsstillerne til lovforslag nr. L 78, hr. Ib Christensen, har ordet.

Ib Christensen (DR):

Jeg har kun den bemærkning til fremskridtspartiets forslag, at det jo er identisk med et forslag, vi stillede i 1974, og der er overhovedet ikke i fremskridtspartiets forslag taget hensyn til udvalgsbehandlingen. Modtagelsen af fremskridtspartiets forslag her i dag viser også, at det bedste, fremskridtspartiet kunne gøre i denne sag, hvis man ønsker den fremmet, var at trække sit eget forslag tilbage.

Så må jeg med hensyn til modtagelsen i øvrigt sige, at det var en noget blandet fornøjelse. Der var nogle, der var positive, og det var stort set dem, der havde sat sig ind i forslagene, inklusive retsforbundets forslag. Så var der nogle, der var negative, og det var for en dels vedkommende nogle, der øjensynlig slet ikke havde læst vores forslag og end ikke dets bemærkninger.

Jeg takker hr. Johan Philipsen, fordi han gjorde opmærksom på, at der i retsforbundets forslag er taget hensyn til det udvalgsarbejde, der har været på grundlag af tidligere stillede forslag. Jeg takker fru Janne Normann for den meget positive tilslutning.

Og så til de mere negative. Fru Grethe Fenger Møller henviste til tidligere konservative ordførertaler om disse forslag, men så vil jeg spørge: hvornår? Hvis det var i 1974, var de konservative positive, endog over for det forslag, vi fremsatte dengang, og som fremskridtspartiet jo senere har skrevet af. De pegede ganske vist på nogle tekniske enkeltheder, men de var positive dengang. At de så har skiftet denne gang, kan vi jo kun notere.

Det samme gælder hr. Lindinger fra centrum-demokraterne. Centrum-demokraterne var også positive under udvalgsbehandlingen dengang, blot var de betænkelige ved, at f. eks. dagbladet Aktuelt måske så ikke kunne udkomme, fordi man ikke kunne få tvangsudskrevne tilskud. Også det forhold har vi taget højde for i vores forslag, så det burde altså ikke betinge, at centrum-demokraterne nu var så negative, som de var.

Jeg ved ikke, om centrum-demokraterne eller de konservative har fået et mere hjerte-

ligt forhold til arbejdsgivere eller faglige organisationer – det er nok ikke det sidste – som har gjort, at de nu indtager en køligere holdning med hensyn til at befri folk fra tvangsudskrevne bidrag til partipolitiske formål.

Arbejdsministeren takker jeg også, fordi arbejdsministeren også havde øje for de klare forskelle, der var mellem fremskridtspartiets og retsforbundets forslag. Jeg beklager naturligvis, at regeringen heller ikke kan tilslutte sig vores forslag. Jeg vil dog lige slå fast, at der er intet forbud i vores forslag, i øvrigt heller ikke i fremskridtspartiets forslag, imod, at faglige organisationer, fagforeninger og arbejdsgiversammenslutninger yder bidrag til partipolitiske formål, men blot dette for fremskridtspartiets vedkommende, at det ikke må være tvangsudskrevne bidrag. For vores vedkommende er det afgrænset til politiske partier, netop fordi svarene fra justitsministeriet under udvalgsbehandlingen viste, at det ikke er muligt at sondre mellem politisk og partipolitisk arbejde og at sondre mellem politisk og fagpolitisk arbejde, er også umuligt. Derfor siger vi kort og godt »politiske partier.«

Det er klart, at hr. Ole Henriksen kan have ret i, at det jo kan bevirke, at pengene flyder ad andre kanaler. Men dér må jeg pege på det forslag, der hentydes til, og som også er indbygget – det er en af forskellene i vores forslag – idet der står i § 3, at regnskaberne skal være offentlige. Så kan jeg i øvrigt henvise til det forslag, vi har fremsat her i tinget om offentlighed med hensyn til politiske partiers regnskaber. Derfor vil det altså være muligt, må man sige til hr. Ole Henriksen, at man kan få lidt øje for, ad hvilke kanaler eventuelle bidrag kommer til politiske partier, idet der i hvert fald bliver offentlighed om det. Den tilslutning, der har været til tanken om offentlighed med hensyn til partiregnskaber, glæder mig i øvrigt. Det var da et opmuntrende indslag.

Må jeg videre slå fast, at de indgreb, man taler så højt og helligt om, der ikke må ske over for fagbevægelsen og arbejdsmarkedets organisationer, har man sandelig ikke holdt sig tilbage fra, når det drejer sig om tvangsindkomstpølik med forlængelse af overenskomster ved lov, tvangsdiktat over for lønmodtagerne og i øvrigt også over for arbejdsgiversiden. Det er indgreb af en helt anden

[Ib Christensen]

størrelsesorden end det, der her er tale om, hvor der intet forbud er mod at disse organisationer sågar kan yde tilskud til politiske partier, med blot det – som i vores forslag – at medlemmer af sådanne organisationer, der er nødt til for at bevare deres arbejde og beskæftigelse at være medlem af disse organisationer, har mulighed for at blive fri for det.

Dér må jeg gøre opmærksom på, at der i praksis er en meget stor forskel mellem dette contracting in-princip, som vort forslag bygger på, og så det contracting out-princip, som fremskridtspartiets forslag bygger på. Det, vort forslag bygger på, er identisk med den lovgivning, der er gennemført i England under det britiske arbejderparti. Det er en lovgivning, man i øvrigt i princippet har haft siden 1913, og så vidt mig bekendt har Storbritannien også ratificeret denne ILO-overenskomst, som arbejdsministeren hentydede til. En ILO-konvention, som selvfølgelig først og fremmest – den må være fra 1948 – tilsigtede at styrke den fri fagbevægelse mod politiske overgreb af forskellig art, og som ikke har sigte på det forhold, der her er tale om.

Så må jeg videre sige til hr. Lindinger, at hvis han havde læst bemærkningerne til vores forslag, ville han se, at pressen ikke rammes af vores forslag. Selv af de tvangsudskrevne bidrag kan ifølge vores forslag LO yde masser af millioner til Aktuelt. Der er ingen hindring derfor. Vi havde udtrykkelig taget det ud, fordi det var et kritikpunkt under den forrige behandling. Da Aktuelt også mere er LOs talerør, end det er socialdemokratiets, selv om forskellen måske ikke er så stor i øjeblikket, har vi ment at måtte tage dette hensyn, og det burde så også stemme til en mere positiv modtagelse, i hvert fald fra visse sider.

Der er altså en række forskelle, og derfor er det noget af en skuffelse, at nogle af ordførerne overhovedet ikke har villet diskutere disse forskelle, som viser, at der fra vores side er taget konkrete hensyn til den saglige kritik, der er kommet på område efter område, og også taget hensyn til de politiske indvendinger, der har været.

Alternativet til dette ville være, som vi også skriver i vores bemærkninger, at man anfægter fagbevægelsens, fagforeningernes ret til at lave eksklusivaftaler på arbejdsmarkedet. Det ville efter vores opfattelse være et

større indgreb i fagbevægelsens frihed. Men ellers må vi altså fastholde, at hvis ikke man vil gå den vej, som vi går, som er den minimale vej, man bør gå for at beskytte den enkeltes ret mod partipolitisk misbrug, ja, så må man altså gå den anden vej, og det vil vi af mange grunde være meget betænkelige ved.

Jeg håber på et sagligt udvalgsarbejde, og jeg håber på, at der vil være voksende velvilje og forståelse for, at dette problem må løses.

Arbejdsministeren (Auken):

Jeg takker de mange ordførere, som har tilkendegivet en afbalanceret vurdering af de to forslag, ikke mindst de afbalancerede indlæg, der har været kritiske over for de to forslag, vi skal behandle.

Til hr. Johan Philipsen, hvis indlæg i høj grad var afbalanceret, glædeligt afbalanceret, har jeg kun én bemærkning. Det er, at når man bringer England ind i debatten, som også andre har gjort det, så glemmer man, at den særlige problematik omkring det engelske arbejderparti og fagbevægelsen er, at fagforeningerne, fagforbundet, er kollektivt medlem af partiet. Det vil sige, at det er medlemmernes mulighed for at undgå at være medlem af et politisk parti, der gør, at man har dette system.

Jeg er sikker på, at hr. Ib Christensen kender de rigtige termer, men der var en misforståelse i hvert fald, eller noget, der kunne give anledning til misforståelse i forbindelse med beskrivelsen af de engelske begreber. Det, retsforbundet foreslår, er jo et contracting out-, og ikke, som hr. Ib Christensen kom til at sige, contracting in-system. Det er kun for, at vi har det på det rene. Altså contracting out betyder, at medlemmet positivt skal tilkendegive, hvis det ikke ønsker at støtte, hvorimod contracting in vil sige, at der kun kan ydes støtte fra det pågældende medlem, hvis han eller hun positivt har givet udtryk for, at han eller hun ønsker, at der skal gives støtte. Men det er kun en detalje i diskussionen.

Jeg vil også sige tak til fru Grethe Fenger Møller og hr. Lindinger for deres afbalancerede vurderinger af forslaget.

Til hr. Ole Henriksen: jeg er enig med ham i én ting, nemlig at en af farerne ved

[Arbejdsministeren]

den slags forslag, som vi her behandler, er, at hvis de blev gennemført – og det håber vi bestemt ikke, at de bliver – så ville der kun ske det, at støtten blev ledet over ad andre kanaler. Det er ikke problemet på lønmodtagersiden, men det er et problem på den anden side, og dér frygter jeg, at den afhængighed, politiske partier kan komme i i forhold til enkeltvirksomheder osv., ville kunne rejse ganske omfattende problemer for vores demokrati, og det ville være vanskeligt for befolkningen at følge det økonomiske grundlag, som partierne har at arbejde ud fra. Jeg er helt enig med hr. Ole Henriksen i dette synspunkt. Jeg tror, det er meget farligt at tvinge f. eks. de borgerlige partier til kun at basere sig på støtte fra enkeltvirksomheder osv.

Men jeg er uenig med hr. Ole Henriksen, når han siger om dansk fagbevægelse, at den kun er malkekvæg, eller noget i den stil, i forbindelse med de demokratiske beslutninger, der træffes i de kompetente forsamlinger om støtte, ikke blot til socialdemokratiet, men også til andre partier, herunder også hr. Ole Henriksens eget parti. Jeg synes, at det er en helt forkert betegnelse af demokratiet i dansk fagbevægelse, der her anvendes.

Til fru Janne Normann vil jeg sige, at jeg er enig i grundsynspunktet, at de politiske partier bør offentliggøre deres regnskaber. Som det vil være bekendt, offentliggør socialdemokratiet sit regnskab i forbindelse med vore almindelige kongresser, hvor enhver kan stifte bekendtskab med enkeltheder i vores økonomi, og vi har jo som andre partier selvfølgelig også vore økonomiske problemer.

Derudover ved man, at samtlige de faglige organisationer, der yder støtte, bl.a. til socialdemokratiet, offentliggør det, fører debatten i fuld offentlighed om den økonomiske støtte til disse partier. Jeg er helt enig i grundsynspunktet. Om det skal gennemføres gennem en lovgivning er jeg betydeligt mere skeptisk over for. Jeg mener, at det må være et almindeligt krav for ansvarlige partier, at de efterkommer denne opfordring.

Så synes jeg, at fru Janne Normann har ret i at fremdrage aktieselskabernes forhold. I dag er det jo sådan, at et flertal i et aktieselskab kan påtvinge mindretallets aktionærer at støtte et bestemt politisk parti, og det

viser den mangel på balance, der er i fremskridtspartiets forslag.

Til sidst til hr. Voigt kun én bemærkning. Hr. Voigt taler meget om grammofonplader og siger, at man skal blive ved og ved at spille pladen, og til sidst kommer folk til at holde af melodien. Jeg er klar over, at det er en rettesnor for fremskridtspartiets politiske arbejde i dets helhed. Jeg vil dog bare gøre hr. Voigt opmærksom på et enkelt teknisk problem i den forbindelse. Hvis man bliver ved med at spille en grammofonplade tilstrækkelig mange gange, som hr. Voigt er virtuos i, så opstår der riller rent teknisk, uanset hvor god en pick-up man har til pladen. På et eller andet tidspunkt begynder stiftet at sidde fast, og så kører den bare rundt og rundt og rundt og gentager det samme ustandselig. Det er vel nærmest det, der er blevet hr. Voigts problem.

Honoré (KrF):

Det har glædet mig, at VS' ordfører var uenig i mit indlæg, men på den anden side burde det nok vække til eftertanke hos socialdemokratiet og det konservative folkeparti og CD, at disse partier kan forenes i ønsket om at fastholde tvangsprincippet på det økonomiske område, organisationernes hånd- og halsret over det enkelte menneske. Med smukke ord besmykker regeringen og socialdemokratiet den kendsgerning, at socialdemokratiet, som ellers giver sig ud for at være imod udnyttelsen af det enkelte menneske, her optræder som en varm og brændende tilhænger af økonomisk udbytning af det enkelte menneske på én betingelse, at det bare skæpper i socialdemokratiets kasse. Velkomme!

Ole Henriksen (SF):

Jeg skal ikke forlænge debatten, men kun sige til arbejdsministeren, som vedrørende fagbevægelsens opbygning – sådan forstod jeg det – var uenig med mig i, at det var den, der ene og alene havde adgang til at beslutte, at disse økonomiske tilskud skulle gå til forskellige partier, heriblandt også undertegnedes parti.

Nu tror jeg ikke, at vores parti profiterer så voldsomt på fagbevægelsen, men det er lige meget; vi får en del, og vi lægger da ikke skjul på det, når vi får støtte direkte fra

[Ole Henriksen]

organisationer, hvor man har stemt sig igennem til at give støtte. Det vil vi ikke lægge skjul på at vi får.

Det, der er vores problem, og det, vi godt vil rejse, til trods for at vi også kan få tilskud til socialistisk folkeparti – eller kan risikere at miste dem – det er spørgsmålet, om man vil gennemføre nogle urafstemninger. Egentlig kunne man tænke sig til disse forslag at stille ændringsforslag om, at folketinget vedtager, at der nu skal være urafstemning i hele fagbevægelsen om disse tilskud, og det vil vi meget gerne gøre. Jeg selv har stillet forslag i min faglige organisation om, at man gennemførte urafstemning om det her, således at alle medlemmerne kunne give udtryk for, hvad de ville, men vi mener fortsat, at det er i fagbevægelsen, denne urafstemning skal gennemføres.

Det er ikke, for at jeg her vil fremdrage interne forhold i fagbevægelsen til debat i folketinget, det er mere vores principielle holdning. Vi kan da mene, hvad vi hver især vil om f.eks. Sømandsforbundet og hr. Preben Møller Hansen, men jeg synes, det er korrekt, når Sømandsforbundet sender til urafstemning, om man fortsat skal give tilskud til Aktuelt. Det synes jeg er i orden. Så taler medlemmerne, og så er det altså ikke en toporganisation i den store pyramide, der som i dag sidder og bestemmer på medlemmernes vegne, om man skal give de tilskud. Det er den helt væsentlige forskel. Vi vil meget gerne være med til at gennemføre den urafstemning, men det bliver medlemmerne i fagbevægelsen, der bliver den afgørende faktor for vores vedkommende.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling.
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om langvarigt ledige under arbejdsløshedsloven [af Jørgen Jensen (DKP) m. fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 2. Fremsat 11/10 77).

Formanden:

Der har i dette beslutningsforslag indsneget sig en fejl. I beslutningsforslagets sidste punkt står der: »alle arbejdsledige mellem 60 og 70 år.« Der skulle have stået: »mellem 60 og 67 år.« Fejlen vil blive rettet.

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Auken):

Den debat, vi skal have her i dag, kan jo blive lidt af en generalprøve på diskussionen om det alvorlige problemkompleks, der hedder de langtidslediges særlige problemer i den nuværende beskæftigelsessituation. Når jeg siger »generalprøve«, så er det fordi, som jeg også orienterede folketingets arbejdsmarkedsudvalg om i onsdags, at regeringen regner med i løbet af få uger at lægge en omfattende plan frem for folketinget til afhjælpning af de problemer, som de langtidsarbejdsløse står over for, og som vi regner for den måske vigtigste, den måske mest alvorlige problemstilling, der findes på arbejdsmarkedet i dag. Vi håber ved den lejlighed at kunne anviser en række løsningsmuligheder, der virkelig vil kunne klare de langtidsarbejdsløses problemer.

Kommunisternes forslag, som vi her behandler, indeholder flere elementer, og jeg skal knytte nogle få bemærkninger til de enkelte dele af det.

Der er for det første et forslag om at tilbageføre anvisning og kontrol til A-kasserne. Det er en debat, vi har haft mange gange her i folketingssalen, og regeringens synspunkt er velkendt.

For det første mener vi, at når der i folketinget er truffet en beslutning om opbygning af et arbejdsformidlingsystem, så må det være vores opgave at få dette arbejdsformidlingsystem til at fungere mest effektivt og mest hensigtsmæssigt.